

Samen met de jeugd

Transformatieplan
Hart van Brabant 2018-2020

Aanvraag transformatiegelden

REGIO **HART**
VAN BRABANT

Inhoud

1	Inleiding	4
2	Ambitie regio Hart van Brabant	5
2.1	Krachtige regio met samenwerkingstraditie	5
2.2	Koers Jeugd en de bouwstenen.....	5
2.3	Veranderopgave en aanpak.....	7
2.4	Van Koers naar uitvoeringsprogramma.....	7
2.5	Scope aanvraag transformatie fonds	8
3	Toegang en toeleiding naar passende ondersteuning	8
3.1	Vraagstuk	8
3.2	Doel en proces	9
3.3	Regionale actielijn 1: Doorontwikkeling van de gemeentelijke toegang	9
3.4	Regionale actielijn 2: Aansluiting medisch en sociaal domein	11
3.5	Regionale actielijn 3: Aanpak wachttijden en wachtlijsten	12
3.6	Monitor toegang en toeleiding.....	14
3.7	Middelen.....	14
4	Wonen doe je thuis : Alle kinderen groeien op in een gezinssituatie	16
4.1	Vraagstuk	16
4.2	Doel en proces	16
4.3	Regionale actielijn 1: Versterken positie van het kind	17
4.4	Regionale actielijn 2 : Toegang tot pleegzorg	19
4.5	Regionale actielijn 3: Versterken van de ondersteuning voor pleegouders	19
4.6	Regionale actielijn 4: Werving en matching van pleegouders	20
4.7	Monitor Wonen doe je thuis	21
4.8	Middelen.....	22
5	Op weg naar zelfstandigheid	23
5.1	Vraagstuk	23
5.2	Doel en proces	23
5.3	Regionale actielijn 1 : Gezamenlijke integrale ondersteuningsstructuur	24
5.4	Regionale actielijn 2 : Toekomstplan 18- - 18+	24
5.5	Monitor Op weg naar zelfstandigheid	25
5.6	Middelen.....	26
6	Investeren in vakmanschap.....	27
6.1	Vraagstuk	27
6.2	Doel en proces	27

6.3	Regionale actielijn 1: Ruimte voor de professional	27
6.4	Regionale actielijn 2: Netwerkinnoveren en samenwerken	29
6.5	Regionale actielijn 3: Onderzoek en validatie	30
6.6	Regionale actielijn 4: Bovenregionale samenwerking.....	31
6.7	Monitor Investeren in Vakmanschap	31
6.8	Middelen.....	32
7	Financiële paragraaf	32
7.1	Middelen.....	32

1 Inleiding

In april 2018 is het Rijk in partnerschap met de VNG gestart met het “Actieprogramma Zorg voor de Jeugd”. Doel van dit programma is de vernieuwing van het jeugdhulpstelsel een extra impuls te geven. In het kader van dit programma hebben de VNG en het Rijk een Transformatiefonds in het leven geroepen waarin €108 miljoen beschikbaar is voor de verschillende jeugdregio’s. Dit bedrag wordt naar rato van bevolkingsaantallen over de jeugdregio’s verdeeld en komt in 3 jaarlijkse tranches van €36 miljoen beschikbaar. Voor de jeugdregio Hart van Brabant betekent dit dat er in de periode 2018 tot en met 2020 €932.000 per jaar kan worden besteed aan het realiseren van duurzame verbetering van het jeugdhulpstelsel.

Om aanspraak te maken op dit transformatiebudget moet de regio een aanvraag indienen in de vorm van een transformatieplan dat in overleg met zorgaanbieders ontwikkeld en afgestemd. Het plan moet aansluiten op actielijnen zoals die in het programma zijn uitgewerkt:

Actielijn 1: Betere toegang tot jeugdhulp voor kinderen en gezinnen

Actielijn 2: Meer kinderen zo thuis mogelijk laten opgroeien

Actielijn 3: Alle kinderen de kans bieden zich te ontwikkelen

Actielijn 4: Kwetsbare jongeren beter op weg helpen zo zelfstandig mogelijk te worden

Actielijn 5: Jeugdigen beter beschermen als hun ontwikkeling gevaar loopt

Actielijn 6: Investeren in vakmanschap

Daarnaast worden specifieke eisen gesteld aan de theoretische onderbouwing van te implementeren resultaten en samenwerking met het veld en met andere jeugdregio’s. Enkel dan kunnen deze transformatiegelden zorgen voor het gewenste vliegwieleffect, met als uiteindelijke doel het realiseren van steeds betere zorg voor jeugdigen.

De regio Hart van Brabant heeft van meet af aan sterk ingezet op innovatie en transformatie.

Met de ontwikkeling en implementatie van de regionale Koers “Samen met de Jeugd” zetten we een volgende stap. We gaan ervan uit dat we met de Koers Jeugd en de overeengekomen programmaonderdelen een duurzame verbetering gaan realiseren. De middelen die nu beschikbaar komen versnellen de feitelijke uitvoering en geven invulling aan de urgentie die we steeds meer ervaren.

Hierna vindt u onze aanvraag van de transformatiegelden.

Bestuurscommissie Jeugd Regio Hart van Brabant

September 2018

2 Ambitie Regio Hart van Brabant

2.1 Krachtige regio met samenwerkingstraditie

In 2015 zijn de negen regio Hart van Brabant-gemeenten Tilburg, Goirle, Hilvarenbeek, Oisterwijk, Waalwijk, Heusden, Dongen, Gilze, Rijen en Loon op Zand, een formeel samenwerkingsverband gestart waarin de uitvoering van de Jeugdwet gezamenlijk wordt georganiseerd. De bestuurscommissie Jeugd heeft de ambitie als volgt geformuleerd:

Elk kind heeft het recht om gezond, veilig en prettig op te groeien. Om zijn of haar mogelijkheden te onderzoeken, te dromen, talenten te ontwikkelen en het beste in zichzelf naar boven te halen. De ambitie is dat we denken vanuit de leefwereld van kinderen, jongeren en hun ouders. Niet vanuit regels en procedures. De vorm volgt de inhoud en niet andersom. Bij alles wat we doen stellen we ons de vraag "Wordt het kind hier gelukkiger van?" (Bestuurscommissie Jeugd Hart van Brabant, 2017)

Onder het motto 'Samen met de jeugd' werken de negen gemeentes van de regio Hart van Brabant samen aan een beter jeugdstelsel. Van visie, tot inkoop en uitvoering van de jeugdhulp. Jongerenparticipatie heeft daarin een belangrijke plaats en wordt mede aangejaagd vanuit het regionale innovatienetwerk jeugd. Daarnaast hebben de regiogemeenten ook hun ambitie uitgesproken om te komen tot een verdere ontschotting en verbinding tussen de Jeugd, Wmo en participatie. Dus een verdere regionale samenwerking op het gehele sociaal domein.

2.2 Koers Jeugd en de bouwstenen

Eind 2017 is de Koers 'Samen met de Jeugd' door de negen gemeenten van de regio Hart van Brabant vastgesteld. Nog meer dan in het eerdere beleidskader staat het kind centraal en werken we vanuit de leefwereld van kinderen, jongeren en hun ouders. In eerste instantie was de naam van deze koers 'samen voor de jeugd' maar voortschrijdend inzicht heeft de aanpassing naar 'samen mét de jeugd' opgeleverd. Het zijn de jongeren zelf geweest die deze aanpassing hebben voorgesteld.

De koers is namelijk op een vernieuwende manier gemaakt: niet vanachter het bureau geschreven, maar in dialoog met kinderen, jongeren, ouders, professionals en ervaringsdeskundigen tot stand gekomen. Uit de groep hebben zich ruim 70 ambassadeurs gemeld die ook in de verdere planvorming en uitvoering een actieve rol willen pakken.

In de Koers 'Samen met de Jeugd' staan de gezamenlijke ambities voor de jaren 2018 en verder. Daarin stellen we niet de systeemwereld, maar juist het dagelijkse leven van het kind centraal. Met als belangrijkste ambitie: dat we denken en handelen vanuit de leefwereld van kinderen, jongeren en hun ouders. Bij alles wat we doen stellen we onszelf de vraag: 'wordt het kind hier gelukkiger van?'. De koers inspireert en verbindt, maar roept ook de vragen op 'Hoe gaan we hier concreet invulling aan geven en hoe gaan we monitoren of we de juiste dingen doen?'.

In de Koers Jeugd zijn vijf bouwstenen opgenomen die ons moeten helpen om in het transformatieproces, én in de afwikkeling van concrete vraagstukken die zich voordoen, de juiste keuzes te maken.

Deze bouwstenen zijn:

Het kind écht zien:

Het kind écht zien. Het kind met dromen en talenten en niet het probleem. Hoe doen we dat? Door echt te luisteren, samen oplossingsrichtingen te verkennen en samen een plan te maken. Niet het gesprek aangaan met de oplossing al op zak. Praten mét kinderen en jongeren en niet over hen. Gelijkwaardigheid. Kinderen en jongeren en hun ouders serieus nemen. En daarbij regels, wetten, protocollen voor jou laten werken in plaats van dat ze jouw werk bepalen. En altijd gemakkelijke, heldere taal gebruiken. Laten we de talenten en actuele ontwikkeling van het kind op de voorkant van dossiers zetten in plaats van zijn geschiedenis en problemen. Laat kinderen / jongeren en hun ouders hun eigen hulpverlener kiezen en laat kinderen / jongeren(en hun ouders) eigenaar zijn van hun eigen dossier.

In verbinding werken

Eén huishouden, één plan, één coördinator en op termijn één budget. Niet alleen op jeugdhulp, maar ook zorg, onderwijs, veiligheid en werk. Daar willen we naartoe. Eén persoon die je vertrouwt, die jouw aanspreekpunt is en die bij je blijft en je volgt in je ontwikkeling. Dat zorgt voor de nodige stabiliteit. Partners werken samen in nieuwe coalities met nieuwe initiatieven en zetten flexibele, preventieve en out-of-the-box-oplossingen in en tonen het lef om buiten hun eigen werkteerrein te kijken. Regels en procedures zijn niet leidend, maar vormen een richtlijn. Budgetten zijn ontschot. Een lonkend perspectief.

Aandacht voor de context van het kind

Bekijk het kind en zijn vraag in een grotere context, want er is altijd zoveel meer dan je aan de buitenkant kunt zien. Want zijn vraag komt voort uit wat het kind heeft meegemaakt in het verleden en in zijn omgeving. Geef die omgeving een rol en positie. Denk bijvoorbeeld aan ouders, andere kinderen en jongeren, jongerenwerkers, oplettende leraren, opa's en oma's. Focus daarbij op de ontwikkeling en niet op de problematiek. Richt je op ontplooiing, relaties, een zinvolle invulling van de dag, perspectief op ontwikkeling en probeer oplossingen te vinden die duurzaam zijn.

Erbij zijn

Erbij zijn. Werken in het gewone, dagelijkse leven van het kind. Present zijn. In de wijk, daar waar kinderen en jongeren zijn. Op school, bij sportverenigingen, op straat en in contact met jongerenwerkers en andere jongeren. Uit het kantoor en de straat op! En slim gebruikmaken van wat je weet van het kind, de wijk en de omgeving van het kind.

Veiligheid voorop

(Het gevoel) veilig (te) zijn, is net als onderdak en inkomen een pijler voor de bestaanszekerheid van het kind. We willen een vlucht naar voren nemen. We zetten stevig in op risico-signalen, zodat we niet te laat zijn bij problemen. Deze signalen moeten we bespreekbaar durven maken en (verplicht) melden. Van leraar, trainer op het sportveld, sociaal werker tot dierenarts. Een crisisdienst die hiervoor 24 uur per dag, 7 dagen per week bereikbaar is, geen wachttijd heeft en die voor terugkoppeling aan de melder zorgt.

2.3 Veranderopgave en aanpak

Bij de transitie in het Sociaal Domein gingen we in Nederland uit van de beleidstheorie dat de nabijheid van de gemeentelijke overheid ervoor zou zorgen dat voorzieningen dicht bij het kind/de jongere bijdragen aan het voorkomen van zorg. We verwachtten daarmee dat de gemeente meer maatwerk zou leveren en dat kinderen minder zware zorg nodig zouden hebben. Uit de cijfers van de afgelopen jaren in Regio Hart van Brabant blijkt een toenemende urgentie om de autonome groei van het aantal jeugdigen in zorg en de kosten te beperken. De beweging die we moeten inzetten moet daarom versneld vorm krijgen. De ontwikkeling van de Jeugdhulp kosten van de afgelopen maanden noodzaken ons maatregelen te treffen om de tekorten niet nog verder te laten oplopen. De opgave blijft onverkort van belang, en moet nu daadwerkelijk worden gerealiseerd.

Het kan sneller, dichterbij, integraler en duurzamer.

We komen tot de kern en ontdekken met elkaar de essentie achter de sleutelvragen. We gaan deze verder invullen:

- Hoe ga je echt uit van de behoefte van het kind/de jongere en de ouders?
- Hoe bepaal je wat werkt en wat niet?
- Hoe en wanneer oogst je verantwoord inverdieneffecten?
- Hoe doe je dit effectief samen met de betrokken partners?

Hierbij maken we onder meer gebruik van de kennis, ervaring, netwerk en instrumenten van het regionale Innovatienetwerk Jeugd. Dit netwerk is in 2015 opgezet als een samenwerking tussen de gemeenten, zorg en onderwijs en is inmiddels een waardevol platform voor innovatie en, in potentie, transformatie in de regio.

Omdat de effecten van alle maatregelen niet lineair zijn toe te wijzen willen we op basis van structureel en meerjarig onderzoek verder investeren in business cases waarmee we de transformatie verder onderbouwen en op basis van de uitkomsten kunnen bijsturen. Zo maken we een krachtige beweging in de transformatie en combineren we deze met effectieve en efficiënte aansturing.

2.4 Van Koers naar uitvoeringsprogramma

In april 2018 is besloten voor de uitvoering van de Koers 'Samen met de Jeugd' een programma organisatie vorm te geven. De aanvraag transformatiegelden maakt onderdeel uit van het uitvoeringsprogramma 2018- 2020 dat dit najaar samen met partners verder wordt ingevuld. De regio Hart van Brabant heeft inmiddels een traditie in de samenwerking tussen gemeenten en het veld. De afgelopen jaren is in het kader van de jaarlijkse Uitvoeringsagenda Jeugd uitgebreid geëxperimenteerd met de verschillende vormen en rollen in de aanpak van gedeelde vraagstukken waarin bijvoorbeeld met partners uit welzijn, zorg en onderwijs afspraken zijn gemaakt over opdrachtgever- en opdrachtnemerschap. Een belangrijke les uit de afgelopen periode is dat bestuurlijke dekking van cruciaal belang is, en dat dat zich het beste laat organiseren in tijdelijke coalities van “the willing” rond concrete vraagstukken. In het programma gaan we deze werkwijze zo veel mogelijk toepassen. Dit betekent dat bij alle vraagstukken wordt gewerkt aan gedeeld eigenaarschap. Dit krijgt een vaste plek in de aanpak binnen het uitvoeringsprogramma.

Het uitvoeringsprogramma moet zo leiden tot een meerjarige inzet die bijdraagt aan een krachtig transformatieproces waarin innovatieve, waardevolle oplossingen worden ontdekt, ontwikkeld en geïmplementeerd voor de geprioriteerde vraagstukken.

Dit gaan we doen door bekende en onbekende interessante initiatieven te inventariseren, te ordenen en te waarderen langs inhoudelijke lijnen en oplossingsrichtingen. Vervolgens worden de ontwikkeling en implementatie effectief ondersteund. Waar initiatieven ontbreken worden deze gericht gegenereerd.

Over het uitvoeringsprogramma heen wordt een vaste methodiek voor effectmeting en evaluatie gebruikt. We maken daarbij gebruik van de kennisinstituten en de academische werkplaats. Samen met de Brabantse regio's willen we een leercirkel ontwikkelen waarin we elkaar op de hoogte brengen van de leereffecten die we tegen komen in de projecten en actielijnen. Aan de hand hiervan wordt de ontwikkeling, output en (potentiele) outcome van het hele portfolio gevolgd, in lijn met de ontwikkelfase van het initiatief. Deze monitoring laat zich consolideren naar actielijn en programma niveau waardoor de verschillende betrokkenen passend en eenduidig kunnen worden geïnformeerd en in hun rol en verantwoordelijk worden gevoed.

We streven naar een duurzame transformatie voor de jeugd als samenwerkende partners in de regio, maar realiseren ons ook dat we kunnen leren van andere regio's. Daarom wisselen we graag leereffecten uit in landelijke netwerken en zeten zo de stap naar lerende netwerken.

2.5 Scope aanvraag transformatiefonds

We hebben tot dusver een aantal vraagstukken geselecteerd om op te nemen in het uitvoeringsprogramma. Samen met alle betrokken partijen zetten we sterk in op de realisatie hiervan. De transformatiegelden vragen we aan voor de volgende programmaonderdelen die zowel aansluiten op de actielijnen van het landelijke actieprogramma 'Zorg voor de Jeugd' als op de bouwstenen van de vastgestelde regionale Koers Jeugd :

1. **Toegang en toeleiding naar passende ondersteuning** (bouwstenen: Het kind écht zien en Aandacht voor de context van het kind)
2. **Wonen doe je thuis, alle kinderen groeien op in een gezinssituatie** (bouwsteen: Erbij Zijn)
3. **Op weg naar zelfstandigheid** (bouwstenen: In Verbinding werken en Erbij zijn)
4. **Investeren in vakmanschap** (bouwsteen: In Verbinding werken)

Deze programmaonderdelen werken we hierna verder uit.

3 Toegang en toeleiding naar passende ondersteuning

Dit programmaonderdeel sluit aan op de landelijke Actielijn 1 uit het actieprogramma 'Zorg voor de Jeugd': Betere toegang tot jeugdhulp voor kinderen en gezinnen.

3.1 Vraagstuk

Goede hulp begint bij de snelle beschikbaarheid van passende ondersteuning die aansluit op de concrete behoefte van jongeren, kinderen en hun ouders. Het is nog niet vanzelfsprekend dat passende ondersteuning er daadwerkelijk is zodra dat nodig is. De effectiviteit van de gemeentelijke toegang, de samenwerking met het medisch domein en de efficiënte inzet van het beschikbare ondersteuningsaanbod vragen aandacht. Gemeenten in Regio Hart van Brabant zetten in op een laagdrempelige toegang in alle wijken en buurten en dat wie het nodig heeft passende ondersteuning krijgt.

De toegang heeft als kernfunctie de vraag van de inwoners te reguleren en te verbinden met de juiste aanbieders of voorzieningen (formeel en/of informeel vanuit het eigen netwerk). Verwijzen naar jeugdhulp gebeurt door de gemeentelijke toegang, de huisarts en de Gecertificeerde instelling (GI). Indirect gebeurt het ook door de rechterlijke macht en de scholen.

De effectiviteit van toegang en toeleiding bepaalt niet alleen de kwaliteit van de ondersteuning voor de inwoner, maar heeft ook een grote invloed op de kosten van de jeugdzorg. Beide aspecten vragen nog om verbetering.

3.2 Doel en proces

Doel is te zorgen voor een effectieve toegang en toeleiding in de regio. Hierbij wordt de daadwerkelijke behoefte van jongeren, kinderen en hun ouders snel expliciet, worden zij en hun omgeving ondersteund de regie te houden en wordt waar nodig passende ondersteuning georganiseerd. Hiervoor is het nodig om meer tijd te creëren voor professionals door werkprocedures/instructies te versimpelen en nieuw beleid/projecten te beperken. Daarnaast moeten professionals die deskundig zijn in de verschillende domeinen gekanteld werken en kennis hebben van algemene en voorliggende voorzieningen. Met andere woorden dit te verbinden met het dagelijkse gewone leven van mensen zodat de ondersteuning duurzaam wordt ingezet.

Om hierin steeds beter te voorzien en gelijktijdig de kostenontwikkeling en de autonome groei van de zorg te beheersen zijn de volgende drie regionale actielijnen uitgezet:

1. Doorontwikkeling van de gemeentelijke toegang
2. Aansluiting sociaal domein op medisch domein
3. Terugdringen wachttijden en wachtlijsten

3.3 Regionale actielijn 1: Doorontwikkeling van de gemeentelijke toegang

3.3.1 Opdracht

De toegang tot jeugdhulp verloopt in belangrijke mate via de gemeentelijke 'toegang'¹. Voor alle gemeentelijke toegangen geldt dat de volgende opdracht in meer of mindere mate van toepassing is:

- Voorliggende voorzieningen beter benutten, meer nadruk op preventief werken en samenwerking met (welzijns)partners in de wijk – iedere gemeentelijke toegang heeft een 'levende sociale kaart';
- Medewerkers in de gemeentelijke toegang werken kostenbewust en hebben tijd voor reflectie, kunnen hun bevindingen ook overdragen aan aanbieders of vrijwilligers;
- Door ontwikkelen van de kwaliteit van de werkzaamheden op het gebied van resultaatgericht werken en sociale netwerkversterking;
- Werken volgens de methodiek één gezin, één plan, één aanpak voor met name complexe problematiek (onderzoek start in september 2018);
- Onderzoek naar de mogelijkheid om beschikkingsarm te werken;
- Maatregelen treffen om de werkdruk op gemeentelijke toegang te reduceren;
- Inzetten van een schakelteam als sparringpartner en adviseur voor professionals in de gemeentelijke toegang die dure zorg willen inzetten;

¹ De gemeentelijke toegang wordt lokaal ingericht en kan dus per gemeente verschillen in organisatievorm en de feitelijke naamgeving.

3.3.2 Activiteiten

Concrete projecten en initiatieven die hiervoor worden ingezet zijn vooralsnog:

Toepassen ervaringsdeskundigheid: Realiseren van Sociale Netwerkversterking, J(ouw) I(nformele) M(entor) en andere vormen van netwerkversterking om continuïteit in de ondersteuning te borgen door de inzet van een vertrouwenspersoon.

Inzetten schakelteam: Inzetten van een schakelteam dat de rol krijgt van sparringpartner/adviseur voor de medewerker die dure zorg moet inzetten in het begin van de beoordeling.

Opzetten levende sociale kaart: Voorliggende voorzieningen beter benutten - gebruik maken van een 'levende sociale kaart' met voorzieningen in de buurt en inzicht in wachttijden.

Stop de carrousel: We willen de carrousel van zorg voor kinderen doorbreken: werken volgens de methodiek één gezin, één plan, één aanpak voor met name complexe problematiek.

Onderzoek naar en doorontwikkeling van de vastgestelde afspraken met betrekking tot de coördinatie start in september 2018.

Het opschalingsmodel van eigen regie van het gezin naar coördinatie en regisseur schap is uitgewerkt in een procesbeschrijving en moet verder worden geïmplementeerd. Daarbij leren we weer over de schakelmomenten in het vrijwillig en verplicht kader.

Implementeren resultaat-gericht werken voor specialistische jeugdzorg. Bij de inkoop zijn hiervoor randvoorwaarden gecreëerd. Implementatie volgt de komende maanden, per 1-1-2019 wordt hiermee gewerkt. Van belang is te volgen of de verwachtingen worden gerealiseerd. Als er sprake is van de inzet van specialistische jeugdhulp werkt de gemeentelijke toegang met een 7 stappenplan voor het omschrijven van het resultaat. Eind 2018 en begin 2019 wordt er extra geïnvesteerd in het 'leren' omgaan met deze manier van werken.

Daarnaast worden gerichte activiteiten ondernomen om de werkdruk bij de gemeentelijke toegang te reduceren en wordt onderzocht of beschikkingsarm werken de regeldruk kan verminderen en meer ruimte geeft voor oplossingen op maat.

3.3.3 Te betrekken partijen

De uitvoering van deze activiteiten gaat in nauwe samenwerking tussen de medewerkers en managers van de gemeentelijke toegang, zorgaanbieders, cliënten/patiënten organisaties en beleidsfunctionarissen.

3.3.4 Resultaten

De belangrijkste resultaten in de komende 3 jaar zijn:

- Ervaren cliënttevredenheid is minimaal gelijk gebleven of vergroot;
- Alle partijen weten wat er van hen wordt verwacht na 'het keukentafel gesprek';
- Gezinsplan² wordt door iedere partij overgenomen en als uitgangspunt gebruikt;
- Afspraken over wanneer goed, goed genoeg is in de zorg en de hulp kan worden afgesloten;

² Behalve gezinsplan zijn ook andere termen gebruikelijk bijv. een Integraal Plan van Aanpak (IPA)

- Gemeentelijke toegang werkt kostenbewust;
- Caseload medewerkers gemeentelijke toegang staat toe dat zij zich primair kunnen richten op het leveren van ondersteuning en kwaliteit kunnen verbeteren.

3.4 Regionale actielijn 2: Aansluiting sociaal domein en medisch domein

3.4.1 Opdracht

Dezelfde vraag bij jongeren, kinderen of ouders kan door de verschillende typen verwijzers tot heel verschillend aanbod leiden. Om te garanderen dat inwoners de beste ondersteuning krijgen is structurele afstemming tussen de verschillende groepen verwijzers van belang. Alleen dan kunnen de verschillende verwijzers elkaar aanvullen als meerwaarde voor de inwoner. De opdracht is om deze structurele afstemming via concrete projecten te ontwikkelen en de geleerde lessen en concepten vervolgens breed in de regio te implementeren.

3.4.2 Activiteiten

Op dit moment lopen er meerdere pilots en projecten die de komende jaren verder tot ontwikkeling en implementatie moeten worden gebracht.

Project: Pilots POH-GGZ

In de regio Hart van Brabant lopen vier pilots rondom de inzet van POH-ers GGZ Jeugd (Gilze & Rijen, Dongen, Oisterwijk, Hilvarenbeek en Tilburg). De pilots werken met verschillende vormen van financiering (gemeenten uit het Jeugd domein, zorgverzekeraar of beide).

De POH-GGZ Jeugd investeert in de relatie en samenwerking tussen de huisartsenpraktijk en het sociaal domein (o.a. gemeentelijke toegang, onderwijs en welzijn). Patiënten kunnen snel bij de POH-GGZ Jeugd terecht. Deze pakt een merendeel van de vragen zelf op. Wanneer er sprake is van zwaardere GGZ-problematiek kan er snel doorverwezen worden. Zo komen jeugdigen voor wie het nodig is snel op de juiste plek.

De andere jeugdigen worden door de POH zelf ondersteund of bij andere problematiek zoals gedrags-, cognitie- of gezinsproblematiek warm doorgeleid naar het toegangsteam/sociale gemeentelijke toegang of de juiste jeugdhulpaanbieder. Kortom: verbeterde vraagverheldering en juiste verwijzing, verbeterde samenwerking met onderwijs en gemeentelijke toegang, en het voorkomen van behandeling en diensgevolge extra kosten binnen de BGGZ en SGGZ.

De pilots zijn in de eerste helft van 2018 geëvalueerd en er zijn aanbevelingen uitgekomen. Aanbevelingen zijn onder meer: ga de mogelijkheden voor structurele financiering (gezamenlijk met zorgverzekeraars) onderzoeken, ga alle pilots op dezelfde manier monitoren en ga business cases opstellen. Er zijn vier scenario's opgesteld voor de inzet van POH-ers GGZ jeugd. De keuze voor een bepaald scenario moet lokaal gemaakt worden afhankelijk van de lokale situatie en prioriteiten.

Project: Samenwerking huisartsen en medisch domein Tilburg Noord

In Tilburg Noord is een project gestart (in eerste instantie vanuit de zorgverzekeraars VGZ en CZ en de Regionale Coöperatie Huisartsen RCH) om de samenwerking tussen het medisch domein (de huisartsen) en het sociaal domein op wijkniveau te verbeteren.

Het doel is om efficiëntere inzet van middelen te realiseren en een verbetering van de kwaliteit van zorg. Dit gebeurt enerzijds door het oplossen van praktische knelpunten (elkaar kennen, vaste contactpersonen, afspraken over privacy, beveiligde gegevensuitwisseling etc.). En anderzijds door

samen te werken rondom complexe casuïstiek en belangrijke doelgroepen in de wijk (in Noord zijn dat jeugd en ouderen).

De samenwerking betreft, naast de huisartsen en toegangsteams, ook de scholen, welzijn, het verzorgingstehuis en de wijkverpleging. We willen dit project verlengen en uitbreiden (naar 2 andere wijken/gemeenten). Deze projecten gaan we meten.

3.4.2.1 *Te betrekken partijen*

De pilots verlopen in nauwe samenwerking met zorgverzekeraars VGZ en CZ, RCH (Regionale Huisartsencoöperatie), huisartsen, Gezondheidscentrum Reeshof, gemeentelijke toegang, ContourdeTwern, de Wever en Thebe. In Tilburg zijn de volgende partijen betrokken: In de wijk: huisartsen, Toegangsteam (jeugdarts/jeugdverpleegkundige), ouders/kinderen, andere professionals rondom jeugd. In projectteam en stuurgroep nemen deel : Zorgverzekeraar CZ, Huisartsen coöperatie PRO-RCH, GGD, gemeente.

3.4.3 *Resultaten*

Uit de samenwerking met huisartsen: Naast het feit dat er integraal wordt samengewerkt waardoor sociale problematiek, die vaak ten grondslag ligt aan somatische klachten, wordt opgepakt, blijkt dat er een grote kostenbesparing mogelijk is in het voorkomen van klinische zorg en verwijzingen naar de tweede lijn. We gaan meten op kwaliteit en kosten om te zien of wij deze effecten structureel realiseren. Daarnaast meten we patiënttevredenheid.

Resultaten uit de pilot POH-GGZ Jeugd tot nu toe: de meerwaarde van deze functie wordt gezien en gevoeld door de ouders en gezinnen (gemeten tevredenheidsscore van 7,6). Daarnaast ligt er een meerwaarde dat de POH-GGZ jeugd vanuit de specialisatie Jeugd kennis de huisartsenpraktijk binnenbrengt t.a.v. diagnostiek, begeleiding, behandeling en de verwijsmogelijkheden binnen het medisch en sociaal domein. De cijfermatige onderbouwing van bovenstaande moet nog volgen door de business cases en monitoring over een langere periode bij alle pilots.

3.5 Regionale actielijn 3: Terugdringen wachttijden en wachtlijsten

3.5.1 *Opdracht*

Wachten ondermijnt de eigen regie van jongeren, kinderen en ouders. In de praktijk zien we dat wachttijden voor een aantal cliëntgroepen bijzonder lang zijn. De opdracht is dat gezinnen en jeugdigen tijdig passende hulp ontvangen. Wanneer de inschatting is dat het onverantwoord is om langer te wachten met het bieden van hulp wordt professionals een handelingsperspectief geboden.

Vanuit de regionale samenwerking op het gebied van de inkoop van jeugdhulp zijn in 2017 12 regionale opgaven bepaald. Eén van deze opgaven betreft de aanpak van wachttijden. De opdracht was om op basis van een analyse te komen tot duurzame oplossingen en afspraken.

Door onderzoeksbureau Queste is in februari 2017 een analyse opgeleverd. Zij hebben bij grote aanbieders³ en de gemeentelijke toegang een verkenning gedaan naar de aard van wachtlijsten en de manier waarop aanbieders, GI's en de toegang hiermee omgaan. Er is geconcludeerd dat er sprake is van een veelomvattend en lastig aan te pakken problematiek die ook landelijke aandacht kent. Vanuit de analyse hebben gesprekken plaatsgevonden met betrokkenen om te komen tot een

³ Betrokken waren toegang Tilburg, GGZ Breburg, Herlaarhof, Amarant, Sterk Huis, Bureau Jeugdzorg en Veilig Thuis.

projectmatige aanpak met enerzijds concrete acties op korte termijn en anderzijds acties gericht op transformatie en borging.

Uit deze verkenning bleek o.a. dat aanbieders ook urgentie ervaren bij wachttijden, maar tegelijk om capaciteitsredenen geen oplossing hiervoor zien.

Wachttijsten en wachttijden hebben er om die reden altijd bij gehoord. Bij een onderzoek van het Nederlands Jeugdinstituut naar de oorzaken van de wachttijden in de jeugdhulp, dat in mei 2017 verscheen, kwam men tot dezelfde conclusie. Gedragslijn hierbij is dat aanbieders zich inzetten om verwachtingen te managen bij cliënten (en de toegang) door helder te communiceren over actuele wachttijden en eventuele alternatieven.

Blijkt een te lange wachttijd dan kan de aanvrager in overleg met de gemeentelijke toegang een keuze maken voor een alternatieve aanbieder of een alternatief ondersteuningsaanbod.

In de contractgesprekken met aanbieders is er aandacht voor het nakomen van contractafspraken ten aanzien van doorlooptijdnormen en de inzet van overbruggingszorg in geval van wachttijden.

3.5.2 Activiteiten

Er is een werkgroep gevormd die leiding geeft aan de uitwerking en uitvoering van deze onderdelen. De belangrijkste uit te voeren activiteiten zijn:

1. Plan van aanpak maken met uitwerking van de deelopdrachten en inzet vanuit zorgaanbieders, gemeenten, zorgverzekeraars en andere externe partijen.
2. Inzicht in actuele wachttijden bij jeugdhulpaanbieders en doorlooptijden bij gemeentelijke toegang. Mogelijkheden om wachttijden beter inzichtelijk te maken door transparant maken van actuele wachttijden bij aanbieders voor cliënten, toegangsteams, Gecertificeerde Instellingen en artsen (actief delen van wachttijdinformatie van de aanbieders) óf juist melding maken van direct beschikbare jeugdhulp door aanbieders.
3. Verbetering in proces gedurende de wachttijd
 - a. Opties om wachttijden te verlagen inclusief wachttijden toegang (inzet op doorlooptijden en te sturen aan de voorkant).
 - b. Innovatieve maatregelen nemen om wachttijd in positieve zin te overbruggen
4. Gezamenlijke aanpak vanuit aanbieders in flexibele inzet van personeel.
5. Leren van hulp aan doelgroep met meervoudige problematiek en bij veranderende zorg ook flexibel gelijktijdig ingezet kan worden. Geleidelijk opbouwen.
6. Voorstel voor het leveringsproces zonder wachttijden/lijsten ontwikkelen.
7. Gemeente Tilburg heeft een samenwerkingspact met Cool Blue waarbij zij samenwerking zoekt over maatschappelijke doelen die tot nu toe vooral achtergrond kennen van arbeidsmatige inzet. Voor de aanpak van wachttijden bij jeugdzorgtrajecten is het interessant om te kijken naar de logistiek van het leveringsproces bij het bedrijfsleven en daaruit te leren voor de Jeugdhulp.

3.5.3 Te betrekken partijen

De uitvoering van deze activiteiten gebeurt door een breed scala van partijen zoals gemeentelijke toegangsteams, helpdesk jeugd, backoffice, contactmanagement, Gecertificeerde Instellingen, aanbieders jeugdhulp, het innovatienetwerk jeugd en externe experts.

3.5.4 Resultaten

De eerste resultaten in het proces zijn :

- Periodiek overleg van de regionale werkgroep bestaande uit vertegenwoordiging van gemeenten, aanbieders aangevuld met zorgverzekeraar en andere externe partijen.
- Commitment vanuit gemeenten en aanbieders om in gezamenlijkheid te werken aan de wachttijden op basis van intentieverklaring.
- Uitwerking van deelopdrachten in samenwerking met de werkgroep met een planning van acties op middellange en lange termijn. De acties op korte termijn (basis op orde) worden als eerste opgepakt in samenwerking met de gastheergemeente (Tilburg).

Deze procesresultaten gaan leiden tot:

1. Inzet op overbruggingszorg en innovatieve oplossingen in samenwerking met aanbieders;
2. Inzicht in informatie wachttijden;
3. Verbeterde procesafspraken /sturing door structurele koppeling van monitoring en contractgesprekken.

Per deelopdracht worden de resultaten expliciet gemaakt en gevolgd.

3.6 Monitor toegang en toeleiding

Het programma onderdeel toegang en toeleiding naar passende ondersteuning omvat veel aspecten. Uitgaande van de bestaande beleidsmonitor Samen voor de Jeugd wordt de voortgang en het effect gevolgd aan de hand van de volgende indicatoren:

- Ervaren cliënttevredenheid is minimaal gelijk gebleven of vergroot.
- % cliënten dat tevreden is over de samenwerking tussen professionals onderling.
- % cliënten dat aangeeft dat er één iemand (een vast contactpersoon) is waar hij/zij terecht kan voor vragen of opmerkingen over de hulp.
- Aantal cases met 1 coördinator.
- Aantal professionals per case.
- Aantal plannen per case.
- % cliënten dat vindt snel geholpen te zijn.
- Door ouders en jeugdigen ervaren snelheid en passende zorg.
- Mate waarin professionals en niet professionals kindgericht samenwerken en elkaar weten te vinden.
- Verhouding tijd dat professionals besteden aan ouders/jeugdigen en aan administratieve taken.
- Door professionals ervaren mogelijkheden voor het tijdig bieden van passende zorg.

3.7 Middelen

Binnen dit programmaonderdeel worden de transformatiegelden ingezet voor:

Actielijn 1: doorontwikkelen gemeentelijke toegang	• Het ontwikkelen van een app die medewerkers van de gemeentelijke toegang kan ondersteunen bij het kostenbewust werken, ontwikkelgelden. • Voor het monitoren en implementeren van de resultaten die het resultaatgericht werken oplevert implementatiebudget.
Actielijn 2 : Medisch domein	• Pilot verlengen en -budget om de monitoring regionaal op te pakken. • Uitwerking traject om te komen tot structurele financiering
Actielijn 3 :	• Voor het organiseren en begeleiden bijeenkomsten en andere

Wachtlijsten	communicatie uitingen • Budget voor starten pilots • Budget voor projectleiding
--------------	---

4 Wonen doe je thuis : Alle kinderen groeien op in een gezinssituatie

Dit programma-onderdeel sluit aan op de landelijke Actielijn 2 van het actieprogramma 'Zorg voor Jeugd': Meer kinderen zo thuis mogelijk laten opgroeien.

4.1 Vraagstuk

Elk kind heeft het recht om gezond, veilig en prettig op te groeien. Om zijn of haar mogelijkheden te onderzoeken, te dromen, talenten te ontwikkelen en het beste in zichzelf naar boven te halen. We willen dat kinderen zoveel mogelijk in de eigen thuissituatie kunnen opgroeien. Als een kind toch uit huis moet worden geplaatst, heeft hij of zij recht op plaatsing in een gezinsomgeving (pleegzorg of andere vormen van gezinsgerichte jeugdhulp). De opvang en het opgroeien binnen de bredere familie – in de voor het kind en ouders vertrouwde cultuur – verdient daarbij de voorkeur.

In de regio Hart van Brabant zien we echter dat het aantal kinderen in verblijf of gesloten jeugdhulp niet afneemt en de gemiddelde kosten per traject stijgen. Er is een tekort aan pleeggezinnen en gezinshuizen om deze kinderen een 'thuis' te bieden. Daarnaast zijn er nog te veel overplaatsingen van kinderen in verblijfszorg. Deze discontinuïteit is schadelijk voor de ontwikkeling van het kind (De Baat, Van den Bergh & De Lang, 2015)⁴.

Kinderen ontwikkelen zich beter als zij kunnen opgroeien in een gezin en hebben hierdoor meer kans om uit te groeien tot evenwichtige, gezonde volwassenen. Een gezin biedt meer kansen om stabiele, veilige relaties op te bouwen met vertrouwde mensen dan een leefgroep waar het kind altijd te maken heeft met wisselende groepsleiders (Christiansen, Havik & Anderssen, 2010)⁵.

4.2 Doel en proces

Plaatsing in een residentiële instelling (leefgroep) is slechts geoorloofd als 'dat noodzakelijk is in het belang van het kind'. Om dit proces goed vorm te geven kunnen we aan de hand van de vijf ontwikkelpunten, zoals ze genoemd zijn in de handreiking 'Ruimte voor jeugdhulp in gezinsvormen' (NJI 2017), de speerpunten bepalen voor de komende jaren.

Deze zijn:

1. Neem met elkaar verantwoordelijkheid en bepaal het parcours;
2. Creëer ontwikkelruimte en werk samen aan innovatie;
3. Verbind informele hulp met jeugdhulp in gezinsvormen;
4. Zorg voor een sterke ondersteuningsstructuur en doe wat werkt;
5. Zorg voor eenvoud en duidelijkheid in regels en financiën.

De regio Hart van Brabant beschikt in 2021 over voldoende variëteit en aanbod in jeugdhulp in gezinsvormen. Waarbij voldaan kan worden aan de diversiteit van behoeftes van cliënt m.b.t. voor hen passende ondersteuningsniveau. Hierbij dient een sluitende keten van aanbod gerealiseerd te zijn, in de range van thuiswonende jeugdigen tot zeer specialistisch gesloten jeugdhulp.

⁴ Baat, M. de, Bergh, P. van den, & Lange, M. de (2015). *Richtlijn Pleegzorg voor jeugdhulp en jeugdbescherming*. Utrecht: Nederlandse Vereniging van maatschappelijk Werkers, Nederlands Instituut van Psychologen, Nederlandse vereniging voor pedagogen en onderwijskundigen.

⁵ Christiansen, Ol, Havik, T., & Anderssen, N. (2010). Arranging stability for children in long-term out-of-home care. *Children and Youth Services Review*, 32, 913-921.

Hierbij is het doel dat het gebruik van residentiële jeugdhulp omlaag gaat ten gunste van jeugdhulp in gezinsvormen en ambulante ondersteuning. Dit past in de Koers 'Samen met de jeugd': Aandacht hebben voor de context van het kind. (Zie hiervoor ook blz. 8).

Een uithuisplaatsing is moeilijk voor het kind en zijn/haar ouder(s). We willen voor alle kinderen die te maken krijgen met een uithuisplaatsing oog en oor hebben. Zij mogen meedenken en meebeslissen over de keuze waar en bij wie te wonen, er wordt 1 begeleider aan hen gekoppeld en zij krijgen de mogelijkheid om samen met een broertje of zusje te wonen.

We realiseren deze doelen vooralsnog in de volgende regionale actielijnen die alleen in intensieve samenwerking met jongeren, (pleeg-)ouders en het werkveld uitgevoerd kunnen worden:

1. Versteven van de positie van het kind;
2. Toegang tot pleegzorg;
3. Versterking van de ondersteuning van pleegouders;
4. Werving en matching van pleegouders.

4.3 Regionale actielijn 1: Versteven positie van het kind

4.3.1 Opdracht

De opdracht is om de positie van het kind expliciet te maken en te waarborgen met afspraken en instrumenten. Dit betekent echt luisteren naar het kind, samen oplossingsrichtingen verkennen en hiervoor een plan maken. Praten met het kind zelf vanuit gelijkwaardigheid, en de aangedragen oplossingen serieus nemen. Dit vraagt om een andere manier van werken van jeugdhulp medewerkers, gemeentelijke toegang en jeugdhulporganisaties. Een andere werkwijze ontstaat niet spontaan, dit vraagt om actief opdrachtgeverschap en sturing op dit resultaat en zorginhoudelijke beroepsontwikkeling.

Concrete invullingen hiervan zijn:

- **Zelf een vertrouwenspersoon kiezen.** Soms gaat het mis bij jongeren, worden ze geremd in hun groei, hebben ze het moeilijk. Juist dan is het van belang dat een jeugdige iemand in zijn omgeving heeft die ze kennen en vertrouwen. De jeugdige mag deze vertrouwenspersoon zelf uitkiezen. Deze persoon kan de jongere ondersteunen door een vertrouwenspersoon te zijn richting ouder(s) en professionals. Voorbeeld hiervan is JIM. (Jouw Individuele Mentor)
- **Duurzaamheid en continuïteit** ofwel het terugdringen van wisselingen van groep, begeleider(s) en pleegouder(s). Dit vraagt om:
 - Analyse op break downs en aanknopingspunten voor het voorkomen hiervan.
 - Pleegzorgwerker koppelen aan de jeugdige. Dit is belangrijke stap om te maken binnen pleegzorg. Mocht het onverhoopt niet lukken om een langdurige pleegzorgplaatsing te organiseren is het van belang dat het kind tijdens de wisseling zoveel mogelijk continuïteit ervaart. Daarom moet de pleegzorgwerker gekoppeld worden en blijven aan het kind en niet meer aan de pleegouders. Hierdoor behoudt het kind bij wisseling van gezin zijn of haar vaste pleegzorgwerker.

4.3.2 Activiteiten

Voor de uitvoering van deze opdracht worden onder meer de volgende activiteiten uitgevoerd:

- **Gedeelde visie in de regio maken op geen opname tenzij...**
Deze tenzij wordt nu door iedere professional en organisatie individueel bepaald. Om het streven

te behalen dat er minder kinderen opgenomen worden in leefgroepen zal er veel sterker dan nu de visie gedeeld moeten worden dat opname een uitzondering is. Naast deze visie zullen er ook afspraken gemaakt moeten worden over het ombouwen van bedden, capaciteit en opbouw alternatieven. Hierbij hoort ook een andere term voor *uithuisplaatsing*. Deze term geeft al teveel een richting aan.

- **Gezinsaanpak voor deze gezinnen.** 1 gezin, 1 plan, 1 coördinator. Dit betekent dat er voor het gehele gezin gezamenlijk 1 plan wordt gemaakt, waarin alle gezinsleden een rol spelen. Waarbij ook niet 1 kind uit het gezin naar een intramurale hulpvorm wordt overgeplaatst maar het hele gezin gezamenlijk ondersteuning in huis krijgt. Sociale netwerkstrategieën waarbij niet alleen het kind maar ook de ouders betrokken zijn. We spreken niet over biologische ouders maar hebben het over ouder(s). Zij blijven altijd de ouder(s) van het kind en spelen altijd een rol in het leven van het kind. Daarom is het van belang dat zij worden betrokken bij het opstellen van het (gezin)splan. Ook als het gaat over moeilijke thema's als uithuisplaatsing. Veel ouders voelen zich slecht betrokken of geïnformeerd bij de uithuisplaatsing. De kunst is om ook in deze moeilijke gesprekken de technieken uit de sociale netwerkversterking toe te blijven passen.
- **Versterken van het werken vanuit continuïteit en stabiliteit:** minder tijdelijkheid van woonomgeving, meer flexibele inzet van ondersteuning (hoofd- en onderaannemerschap/arrangementen). Variatie in ondersteuningsvormen stimuleren van thuisbegeleiding tot en met jeugdhulp+. Hierbij gebruik maken van best practices van jeugdhulpaanbieders. Het gaat hier ook over een combinatie van formele en informele ondersteuning aan gezinnen.
- **Verbetering in residentiele zorg:** Wanneer residentiele zorg toch noodzakelijk is, is er een aantal kansen voor verbetering:"
 - Eén woonomgeving die meegroeit met de jongere. Levensloop bestendige plaats (gezinshuis/behandelgroep = fasehuis = kamertraining).
 - Kleinere groepen: hierdoor minder personele wisselingen op 1 groep, deeltijdopname, ouders welkom in de groep.

4.3.3 Te betrekken partijen

Deze opdracht moet worden uitgevoerd in nauwe samenwerking tussen jongeren, (pleeg-)ouders, zorgaanbieders, gemeentelijke toegang en gecertificeerde instellingen.

4.3.4 Resultaten

De komende periode moet dit leiden tot de volgende resultaten:

- Meer kinderen groeien op in een gezinssituatie.
- Er is een gedeelde visie in de regio op wat “opgroeien in een gezinssituatie” betekent en hoe dat ingevuld kan worden.
- Er zijn ondersteuningsvormen om “opgroeien in een gezinssituatie” mogelijk te maken.
- Bestaande voorzieningen zijn gericht op “steeds meer thuis worden”.

4.4 Regionale actielijn 2 : Toegang tot pleegzorg

4.4.1 Opdracht

We zijn in de Regio Hart van Brabant hard aan het werk om de toeleiding naar pleegzorg stevig neer te zetten samen met de gemeentelijke toegangsteams. In 2021 is de toegang tot pleegzorg soepel georganiseerd. In ieder gemeentelijke toegang/toegangsteam zijn er professionals aanwezig die kennis hebben over pleegzorg, sensitief zijn in het bespreken hiervan, en snel en soepel kunnen toeleiden. Deze aandacht functionarissen pleegzorg vervullen een cruciale rol. Hierdoor is het voor meer gezinnen mogelijk om tijdelijk of permanent gebruik te maken van pleegzorg.

4.4.2 Activiteiten

Het deskundigheidsniveau binnen de gemeentelijke toegang wordt verstevigd. Hiervoor worden training verzorgd en wordt werkbegeleiding ingezet, onder meer door de aandacht functionarissen pleegzorg. De informatievoorziening over pleegzorg richting de teams komt op orde. Er vinden met regelmaat bijeenkomsten plaats over het onderwerp pleegzorg om het kennisniveau op peil te houden. Het Regionaal expertiseteam, waarin alle jeugddomeinen participeren, vervult hierin een belangrijke rol.

4.4.3 Te betrekken partijen

Uitvoering gebeurt door samenwerking tussen gemeentelijke toegang, aandacht functionarissen pleegzorg, pleegzorgorganisaties, pleegouders en het regionaal expertiseteam.

4.4.4 Resultaten

Pleegzorg is een voor de hand liggende ondersteuning voor de medewerkers van de gemeentelijke toegang. Het Regionaal expertiseteam jeugd heeft het onderwerp 'zo thuis mogelijk opgroeien' vooraan op het netvlies staan en ondersteunen professionals door o.a. pleegzorg te bespreken met hen. Het expertiseteam speelt een belangrijke voorbeeld rol in het bespreekbaar maken en denken over pleegzorg en andere vormen van wonen in gezinsverband.

4.5 Regionale actielijn 3: Versterken van de ondersteuning voor pleegouders

4.5.1 Opdracht

Het opvangen van een pleegkind in huis vraagt vaak veel van pleegouders. Het zorgen voor een pleegkind heeft invloed op ieder lid van het pleeggezin en ook op de financiën. Het is in het belang van het kind dat het pleeggezin goed samen weet te werken met alle betrokken partijen zoals de ouder(s), pleegzorgorganisatie en soms ook met een jeugdbeschermer. Dit vraagt om pleegouders die weten wat er van hen wordt verwacht, en om het versterken van pleegouders zodat de kans op een succesvolle plaatsing vergroot wordt.

Neem maatregelen om de ondersteuning aan pleegouders te verbeteren. Denk hierbij aan maatregelen als:

- *Passende begeleiding* die aansluit bij het type ondersteuning dat de opvoeders leveren en de levensfase van de jeugdige door vaste staf aan personeel. Deze begeleiding is duurzaam

- *Informatie en praktische ondersteuning ter ontlasting snel en gemakkelijk voor handen*
Indien nodig moet gemakkelijk duidelijk worden of er een vergoeding mogelijk is. Dit vraagt om eenduidige afspraken tussen gemeenten, GI's en pleegzorgaanbieder.
- *Pleegzorgbedankje*: vrijwilligers compliment dat wordt uitgedeeld bij oplossingen
- *Snel en duidelijk herschikkingsproces*. Duurzame pleegzorgplaatsingen komen onder druk te staan wanneer er onduidelijkheid is over het doorlopen van de plaatsing.
- *Steungezinnen, pleeggezinnen en gezinshuisouders met elkaar verbinden*.
Dan loopt expertise over en zijn er terugvalmogelijkheden (voorbeelden: buddygezinnen, weekendpleegzorg, gezinshuizen).

4.5.2 Activiteiten

Er worden, in nauwe samenwerking met pleegouders, jongeren en betrokken zorgaanbieders, activiteiten opgezet om passende ondersteuning voor pleegouders te realiseren. Deze activiteiten zijn onder meer:

- Analyseren van de huidige situatie en de knelpunten daarin
- Inventariseren van de te nemen maatregelen in lijn met de gesuggereerde oplossingen op basis van beschikbaar onderzoek (landelijk en regionaal)
- Uitvoeren van pilots en proefimplementaties om deze maatregelen te concretiseren in implementeerbare en schaalbare oplossingen.
- Begeleiden van de feitelijke implementatie en borging van de oplossingen. Bijvoorbeeld door scholing op specifieke thema's zoals opvoedvaardigheden, trauma, loyaliteit, omgang met ouders en hechting.
- Volgen van de effecten en op basis hiervan doorontwikkelen.

4.5.3 Te betrekken partijen

De uitvoering gebeurt met alle betrokken partijen zoals jongeren, (pleeg-)ouder(s), pleegzorgorganisatie en de jeugdbeschermer.

4.5.4 Resultaten

De beoogde resultaten zijn dan in de komende periode:

- Analyse en inventarisatie gereed, selectie gemaakt
- Proefimplementaties uitgevoerd
- Implementatie en borging gedaan voor eerste effectieve maatregelen

4.6 Regionale actielijn 4: Werving en matching van pleegouders

4.6.1 Opdracht

Voor een succesvolle plaatsing is een zorgvuldige matching tussen pleegkind en pleegouders belangrijk. Door een tekort aan pleegouders is deze match niet altijd mogelijk. Dit geldt met name voor jeugdigen van 10 jaar en ouder en voor broertjes en zusjes die daardoor niet samen in één pleeggezin geplaatst kunnen worden. Ook voor intensievere vormen van pleegzorg voor kinderen met ernstige emotionele-, hechtings- en/of gedragsproblemen blijft het moeilijk om geschikte pleegouders te vinden (Pleegzorg Nederland, Factsheet pleegzorg 2017).

Daarom streven we ernaar om in 2021 een toename aan pleegouders te hebben die toegerust zijn om deze kinderen een thuis te bieden. Dit vraagt om stevigere begeleidingsmogelijkheden van pleegouders, zorgvuldige werving en matching. Daarnaast moeten de randvoorwaarden rondom kosten en juridische vraagstukken op orde zijn zodat pleegouderschap aantrekkelijk is voor nieuwe pleegouders en blijven pleegouders behouden.

4.6.2 Activiteiten

De volgende activiteiten worden hiervoor uitgevoerd:

- Wervingsacties blijven evalueren en vernieuwen. De wervingsacties van de Pleegzorg Nederland en de pleegzorgaanbieders heeft geleid tot extra informatieaanvragen rondom pleegzorg. Belangrijk dat er gemonitord wordt of dit ook daadwerkelijk tot leidt tot meer nieuwe pleegouders.
- Gericht werven van pleeggezinnen met diverse culturele achtergrond. Bij plaatsing van een kind in een gezinsvorm dient in het licht van de rechten van het kind, dat er zoveel mogelijk rekening gehouden moet worden met herkenbaarheid en binding met de eigen achtergrond. Dit vergroot de kansen op een duurzame pleegzorgplaatsing.
- Meer variëteit binnen de pleegzorgbegeleiding en vormen van pleegzorg. Pleegzorg is succesvol wanneer er continuïteit en stabiliteit geboden wordt in het pleeggezin en ook de ouder(s) een vorm van begeleiding voorafgaand, tijdens en na een plaatsing krijgen. Pleegzorgbegeleiding transformeert hierbij naar de rol als coach die meeloopt met het pleeggezin, het kind en de ouder(s), en wordt niet alleen ingezet om 'brandjes te blussen' wanneer het niet goed gaat.

Deze coach moet snel een beroep kunnen doen op benodigde expertise en inzet in het gezin (bijv. FACT of gedragswetenschapper). Deze specialist is kort aanwezig en verdwijnt weer naar de achtergrond. Dit vergroot de kans dat kinderen met complexe problematiek zo gewoon mogelijk kunnen opgroeien in een gezin, en niet uiteindelijk alsnog in een leefgroep terecht komen.

4.6.3 Te betrekken partners

Deze activiteiten gebeuren in nauwe samenwerking met toegangsteams, gecertificeerde instellingen (voogden), aanbieders jeugdhulp, pleegzorg, gezinshuizen en verblijf, kinderen, jongeren, (pleeg)ouders, opvoeders en vrijwilligersorganisaties.

4.6.4 Resultaten

De beoogde en duurzame resultaten zijn:

- Toename van het aantal beschikbare en succesvolle matches
- Toename van aantal pleeggezinnen met allochtone achtergrond
- Toegenomen variëteit in pleegzorgvormen

4.7 Monitor Wonen doe je thuis

Het programma-onderdeel Wonen doe je thuis wordt gevolgd met de bestaande beleidsmonitor aan de hand van de volgende indicatoren:

- Tevredenheid van kinderen/jongeren/ouders/pleegouders
- % Jeugdigen met jeugdhulp
- % Jeugdigen met jeugdhulp zonder verblijf
- % Jeugdigen met jeugdhulp met verblijf (onderverdeeld naar pleegzorg, gezinshuis, residentieel)
- % Jeugdigen met jeugdzorg (jeugdhulp, jeugdbescherming en/of jeugdreclassering)
- Mate waarin professionals en niet professionals kindgericht samenwerken en elkaar weten te vinden

4.8 Middelen

Actielijn 1: Verstevigen positie van het kind	• Procesbegeleiding visie maken • Methodiek 1,1,1, doorvoeren • Stimuleren nieuwe ondersteuningsvormen • Verbeteren huidige vormen
Actielijn 2: Toegang tot pleegzorg	• Deskundigheidsbevordering regionaal expertiseteam • Deskundigheidsbevordering gemeentelijke toegang
Actielijn 3: Versterking ondersteuning pleegouders	• Procesbegeleiding inventarisatie • Proefimplementaties • Budget feitelijke implementatie
Actielijn 4 Werving en matching pleegouders	• Wervingscampagne • Nieuwe vormen pleegzorgbegeleiding ontwikkelen en inzetten

5 Op weg naar zelfstandigheid

Dit programma-onderdeel sluit aan op de landelijke Actielijn 4 van het actieprogramma 'Zorg voor Jeugd': Kwetsbare jongeren beter op weg helpen zo zelfstandig mogelijk te worden.

5.1 Vraagstuk

Tussen de 16 en 27 jaar verwachten we steeds meer zelfstandigheid en zelfredzaamheid van jongeren. Jongeren tussen de 16 en 27 die niet in staat zijn om zelfstandig en met steun van hun eigen netwerk volwassen te worden, hebben speciale aandacht en ondersteuning nodig. Zij krijgen nu meer te maken met ondersteuning vanuit gemeenten.

De uitdaging is om te zorgen voor een integrale ondersteuningsstructuur voor kwetsbare jongeren (in de leeftijd van 16 tot 27 jaar), zodat zij een goede, gezonde en veilige start van hun volwassen leven kunnen hebben. Dit betekent dat zij een gelijke kans hebben om, zich maximaal te ontwikkelen binnen hun vermogen, dat zij een duurzaam perspectief hebben en volwaardig kunnen deelnemen ongeacht hun achtergrond of omstandigheden.

5.2 Doel en proces

De overstap van de jeugdhulp naar andere vormen van ondersteuning (18-/18+) en de voorbereiding daar naartoe sluiten op elkaar aan. Hiervoor is het nodig dat iedere jongere die zorg krijgt, een instelling verlaat dan wel in een pleeggezin woont merkbaar beter wordt voorbereid op de overgang naar de volwassenheid, met afspraken op maat. Op deze manier ontvangen minder zelfredzame jongeren begeleiding op weg naar huisvesting, onderwijs, werk of andere zinvolle dagbestedingen en het behoud daarvan.

We realiseren dat (kwetsbare) jongeren en jongvolwassenen tussen de 16 en 27 jaar een goede, gezonde en veilige start van hun volwassen leven hebben door een integrale (levensloopbestendige) ondersteuningsstructuur vanuit de verschillende domeinen, zowel op dienstverlening als voorzieningen c.q. arrangementen. Dit betekent dat zij een gelijke kans hebben om zich maximaal te ontwikkelen, dat zij een duurzaam perspectief hebben en volwaardig kunnen meedoen ongeacht hun achtergrond of omstandigheden. Verder zorgen we voor ervaringsplekken in de stad, waardoor jongeren weer perspectief krijgen en kans op een reguliere baan.

We hebben in de regio Hart van Brabant samen met jongeren het Toekomstplan ontwikkeld om te faciliteren dat aanbieder van jeugdhulp en andere partners tijdig het gesprek aangaan met jongeren vanaf 16 jaar over de overgang naar volwassenheid, wat er voor hen verandert en vooral over wat zij willen, wat ze zelf kunnen en waar ze hulp bij nodig hebben van anderen (professionals en/of eigen netwerk) op alle leefgebieden

Beide doelen zijn uitgewerkt in 2 regionale actielijnen:

1. Gezamenlijke integrale ondersteuning structuur
2. Toekomstplan 18-/18 +

5.3 Regionale actielijn 1 : Gezamenlijke integrale ondersteuningsstructuur

5.3.1 Opdracht

Ontwikkel een plan van aanpak (oplevering voorjaar van 2019) om te komen tot een gezamenlijke visie en een integrale ondersteuningsstructuur voor kwetsbare jongeren in de leeftijd van 16-27 jaar om te voorkomen dat deze jongeren als gevolg van knelpunten in de samenwerking tussen partijen uitvallen op het gebied van ontwikkeling, werken, wonen en participatie. Realiseer in de jaren erna de implementatie van succesvolle aanpakken.

5.3.2 Activiteiten

Met betrokken partijen maken van het plan van aanpak. Vanuit dit plan van aanpak opzetten van concrete projecten en initiatieven over de verschillende levensdomeinen heen en de succesvolle projecten en initiatieven implementeren.

5.3.3 Te betrekken partijen

Betrokken partijen zijn onder meer: kwetsbare jongeren, ouders, professionals in de keten rondom jongeren (zoals div. aanbieders, onderwijs, werkgevers, woningcorporaties, zorgverzekeraars en het zorgkantoor). Vanuit dit plan van aanpak concrete projecten en initiatieven over de verschillende levensdomeinen heen opzetten en de succesvolle implementeren.

5.3.4 Resultaten

De volgende resultaten worden opgeleverd in de komende periode:

- Plan van aanpak (voorjaar 2019);
- Concrete succesvolle oplossingen;
- Geïmplementeerd in de regio.

5.4 Regionale actielijn 2 : Toekomstplan 18- / 18+

5.4.1 Opdracht

Om jongeren adequaat te kunnen ondersteunen bij de overgang naar volwassenheid is het zaak dat professionals uit de toegangsteams, Gecertificeerde Instellingen en jeugdhulpaanbieders op tijd beginnen met de voorbereidingen. Daarom is er in Regio Hart van Brabant de afspraak gemaakt om te werken met het 'Toekomstplan'. Drie organisaties hebben ervaring opgedaan met het werken met het toekomstplan. De eerste ervaringen waren positief. Op basis van deze ervaringen willen we het gebruik van het toekomstplan door andere jeugdhulpaanbieders verder implementeren. Zodat ieder kind de hulp en ondersteuning krijgt die nodig is bij het volwassen en zelfstandig worden.

Het Toekomstplan is van de jongere zelf omdat we zoveel mogelijk willen aansluiten bij hun beleving, talenten en wensen in de verschillende fasen naar volwassen worden. Jongeren kunnen zelf het beste aangeven waar ze tegenaan lopen en waar ze behoefte aan hebben. Voor de hulpverlener is het ook een belangrijk instrument om de jongeren te stimuleren en motiveren om (samen) bezig te gaan met hun toekomst. Samen verkennen beide partijen hoe je daar kunt komen. Zo nodig met ondersteuning van anderen.

Het doel is dat vanaf 2020 iedere jongere die een instelling verlaat of in een pleeggezin woont beter voorbereid is op de overgang naar volwassenheid. Iedere jongeren krijgt continuïteit van ondersteuning en zorg die nodig is op weg naar zelfstandigheid. Waar nodig wordt een vertrouwenspersoon hierbij betrokken (bijv. JIM). Alle aanbieders en toegangsmedewerkers hanteren dezelfde methode.

5.4.2 Activiteiten

Voor de verdere implementatie wordt samen met jongeren bekeken hoe het instrument verder doorontwikkeld kan worden en gebruikt. Er wordt een regionaal implementatieplan gemaakt voor de (lokale) implementatie van het Toekomstplan.

De gemeentelijke toegangen, gecertificeerde instellingen en jeugdhulpaanbieders worden ondersteund bij de implementatie en borging van de methodiek door middel van handreikingen en trainingen.

5.4.3 Te betrekken partijen

De methodiek zelf wordt continu geëvalueerd en waar nodig doorontwikkeld. Tijdens de implementatie wordt actief samengewerkt met jongeren, gemeentelijke toegang, gecertificeerde instellingen, aanbieders jeugdhulp, onderwijs.

5.4.4 Resultaten

Vanuit deze activiteiten worden de volgende resultaten opgeleverd in de komende periode:

- Een implementatieplan gericht op het verbeteren van de methodiek en het gebruik van het toekomstplan
- Ontwikkelen leidraad toepassing en training methodiek
- Implementatie toekomstplan bij lokale teams en daarna bij overige teams
- Evaluatie en doorontwikkeling van de methodiek
- Borging (beheer en ontwikkeling) van de methodiek
- Onderzoeken van de eerste effecten bij de doelgroep

5.5 Monitor Op weg naar zelfstandigheid

Het programma-onderdeel Op weg naar zelfstandigheid wordt gevolgd met de bestaande beleidsmonitor wordt aan de hand van de volgende indicatoren:

- Ervaren cliënttevredenheid is minimaal gelijk gebleven of vergroot.
- % cliënten dat aangeeft dat er één iemand (een vast contactpersoon) is waar hij/zij terecht kan voor vragen of opmerkingen over de hulp.
- Mate waarin hulpverleningsplannen zijn opgesteld samen met de ouders/ jeugdigen.
- Mate waarin professionals en niet professionals kindgericht samenwerken en elkaar weten te vinden.
- % ouders/ jeugdigen dat aangeeft dat beslissingen over de hulp samen met hen worden genomen.
- % cliënten dat tevreden is over de samenwerking tussen professionals onderling.
- Door professionals ervaren mogelijkheden voor het tijdig bieden van passende zorg.
- Aantal cases met netwerkplannen.
- Aantal cases waarbij netwerk is betrokken.
- Aantal cases waarbij afspraken zijn gemaakt met netwerk bij afsluiting hulp.

5.6 Middelen

Actielijn 1 Gezamenlijke integrale ondersteuningsstructuur	• Procesbegeleiding van visie & plan van aanpak • Uitwerken concrete initiatieven • Implementatie
Actielijn 2 Toekomstplan 18-/ 18+	• Ontwikkelen trainingen en uitwerken leidraad • Verzorgen trainingen en evaluatie • Voor het organiseren en begeleiden bijeenkomsten en andere communicatie uitingen • Inhuur communicatie en procesbegeleiding t.b.v. implementatie

6 Investeren in vakmanschap

Dit programma-onderdeel sluit aan op de landelijke Actielijn 6 van het actieprogramma 'Zorg voor jeugd': Investeren in vakmanschap

6.1 Vraagstuk

De decentralisaties hebben al tot grote veranderingen in het sociaal domein geleid en bieden nog onbekende mogelijkheden voor passende ondersteuning aan inwoners. Dit vraagt een andere benadering van en overleg met kinderen, jongeren, ouders, professionals en organisaties. Deze veranderde benadering kenmerkt zich doordat iedere belanghebbende die hiertoe in staat is wordt uitgedaagd regie te voeren op de doelen die je wilt bereiken, uitgaan van je mogelijkheden en zelf initiatief nemen. Deze houdingsveranderingen worden ontdekt en ontwikkelt in een langdurig collectief leerproces. Een proces waarvan we waarschijnlijk pas aan het begin staan. Het is zaak om elkaars vakmanschap hierin opnieuw met elkaar te definiëren en gezamenlijk nieuwe ondersteuningsvormen, werkwijzen en routines te creëren. Dat kan alleen als alle partijen daarin hun verantwoordelijkheid nemen en elkaar de ruimte en medewerking geven om te leren en te expliciteren. Het is daarom van belang om dit leer- en ontwikkelproces onderdeel te maken van de transformatieaanpak.

6.2 Doel en proces

Doel van het programmaonderdeel Investeren in vakmanschap is bij te dragen aan een effectieve transformatie door het opzetten en organiseren van een samenhangend ontwikkel- en leerproces in de regio dat recht doet aan, en gebruikt maakt van, de verschillende rollen, belangen en competenties. Het gaat om het leren van elkaar door verbinden van kennisinstituten en de academische werkplaats om te onderzoeken welke maatregelen effectief zijn en het vergroten van de expertise voor jeugdwerkers (of dat nu toegangsmedewerkers zijn of jeugdhulpverleners) maar ook om de leercirkel die we in Brabant willen inrichten of (indien mogelijk) landelijk om kennis te delen van de actielijnen die we landelijk allemaal inzetten.

Vooralsnog organiseren we dit proces langs de volgende regionale actielijnen:

1. Ruimte voor de professional
2. Netwerk innoveren en samenwerken
3. Onderzoek en validatie
4. Bovenregionale samenwerking

6.3 Regionale actielijn 1: Ruimte voor de professional

6.3.1 Opdracht

In het kader van de investering in vakmanschap krijgen jeugdprofessionals de kans zich te bekwamen in wat echt werkt om de jeugdhulp te verbeteren: gelijkwaardig samenwerken met ouders en naasten om te versterken wat wél goed gaat en wat wél beschikbaar is. In onze Koers bekijken we het kind en zijn vraag in een grotere context, want er is altijd zoveel meer dan je aan de buitenkant kunt zien. Want zijn vraag komt voort uit wat het kind heeft meegemaakt in het verleden en heeft meegemaakt in zijn omgeving. Geef die omgeving een rol en positie. Denk bijvoorbeeld aan ouders, andere kinderen en jongeren, jongerenwerkers, oplettende leraren, opa's en oma's. Focus daarbij op

de ontwikkeling en niet op de problematiek. Richt je op de ontplooiing, relaties, een zinvolle invulling van de dag, perspectief op ontwikkeling en probeer oplossingen te vinden die duurzaam zijn. (Koersjeugd(hulp), Regio Hart van Brabant 2017).

In het regionaal innovatienetwerk jeugd is in het kader van het thema “De jeugdprofessional van de toekomst” een competentie profiel uitgewerkt dat is doorvertaald naar een traineesprogramma.

Droomprofiel Jeugdprofessional (juni 2017)

*Het droomprofiel van de jeugdprofessional is tot stand gekomen in diverse gremia. De bijeenkomst 'de jeugdprofessional van de toekomst', de bijeenkomst 'de opleiding van de toekomst', en door gesprekken met diverse HR professionals, cliënten en belangenorganisaties. In dit droomprofiel dat wordt gebruikt ten bate van het traineeship zijn de gewenste talenten geclusterd op: **A cliëntgerichte competenties**, **B netwerkgerichte competenties**, **C het eigen professioneel handelen**. Deze lijst is niet compleet en dient gezien te worden als richtlijn voor de competenties die aangesproken worden in het traineeship. Dit profiel is en blijft in ontwikkeling en is dus geen statisch document.*

A CLIENTGERICHT	B NETWERKGERICHT	C EIGEN PROFESSIONEEL HANDELEN
Uitgaan van de kracht en talent van de cliënt • Leert het kind kennen • Heeft vertrouwen in wat de cliënt kan • Client is leidend ipv systeem/formulieren • Ziet het talent van het kind. Is zijn levensloopbegeleider, coach • Laat de cliënt bepalen hoe contact te houden • Regie als het kan en anders niet loslaten • Is flexibel. • Gebruikt ervaringsdeskundigheid Respectvol • Laat mensen in hun waarde • Is open en eerlijk Afstemmen/communiceren/nabij zijn • Luistert! En hoort de vraag achter de vraag • Geeft echt aandacht • Is dichtbij, herkent als het niet goed gaat	Uitgaan van leefwereld en context client • Weet dat context/hele web om het kind minstens zo belangrijk is • Sluit aan bij de leefwereld van kinderen en ouders • Coacht ouders, maakt hen wegwijz, vooral in het begin • Brengt ouders met elkaar in contact, biedt platform voor tips uitwisselen Netwerkgericht • Interculturele sensitiviteit (denkt dwars door alle domeinen) • Werkt over organisaties heen samen, ook met <i>unusual suspects</i>/ gumt eigen hokje uit, verbindt • Denkt in cross overs buiten de jeugdhulp • Heeft een netwerk, kent de stad Ondernemerschap • Innovatief handelen en denken, ziet kansen • Onderzoekt en experimenteert, maar benut bestaande kennis. • Initieert, inspireert, is creatief • Bedrijfsmatig bewustzijn	Zelfkennis en -reflectie • Zegt wel eens nee • Reflecteert, vraagt feedback • Wordt zelf ook gehoord, vraagt om hulp • Durft kwetsbaar te zijn, maakt fouten en kan deze fouten erkennen Persoonlijk leiderschap • Niet alleen volgens de regeltjes werken, maar ook vanuit normatieve professionaliteit durven doen wat op dat moment nodig is. • Bewustzijn van en vaardig in omgaan met morele kwesties • Doet wat hij zegt, zegt wat hij doet • Neemt tijd en maakt tempo • Viert successen Passie/hart • Blijft dromen en is realistisch • Is, vanuit professie, in het moment erbij, laat zich raken Kennis eigen vakgebied • Draagt kennis over, ontwikkelt en toetst kennis en feiten • Heeft en blijft werken aan vakmanschap • Draagt vak/expertise uit (laat het niet gebeuren!)

De kennis en ervaringen uit het programma willen we graag breder in de regio gaan delen. We investeren daarom in een transformatie van het vakmanschap van jeugdprofessionals, samen met onze samenwerkingspartners. Daarin maken we de beweging van probleemgericht werken naar veerkracht bevorderen, en van een focus op inzet van professionele interventies naar effectief samenwerken met gezinnen en hun informele netwerk.

6.3.2 Activiteiten

In de verschillende programmaonderdelen zijn diverse activiteiten voor professionalisering opgenomen die we uit gaan voeren. Daarnaast verkennen we in de komende periode met de partners in het werkveld op welke wijze we de ontwikkeling van onze professionals gezamenlijk en in verbinding kunnen aanpakken om zo de transformatie te versnellen. Vragen die we daarbij beantwoord willen hebben zijn:

- Biedt het uitgewerkte competentieprofiel een generieke basis voor de moderne jeugdprofessional?
- Nader verkennen van de mogelijkheden van Fontys als het gaat om scholen van professionals op basis van een nog vast te stellen competentieprofiel?
- En is die scholing zowel bedoeld voor jeugdprofessionals bij aanbieders maar ook voor de medewerkers in de toegang. Iedere gemeente is nu voor zich bezig met deskundigheidsbevordering van wijk- of sociaal team, gaan we dit regionaal oppakken? Willen de gemeenten dit of wellicht moeten ze hier een uitspraak in doen?

Op basis van de uitkomsten kunnen passende opleidingstrajecten worden opengesteld, opgesteld of doorontwikkeld.

6.3.3 Te betrekken partners

Gemeenten, gemeentelijke toegang, welzijn- en zorg aanbieders, opleidingsinstituten.

6.3.4 Resultaten

De beoogde resultaten zijn onder meer:

- Competentieprofiel(en) voor professionals
- Inventarisatie collectieve ontwikkel-/opleidingsbehoefte
- Competente professionals in effectieve netwerken

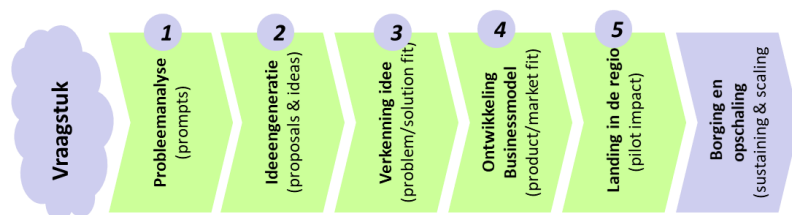
6.4 Regionale actielijn 2: Netwerkinnoveren en samenwerken

6.4.1 Opdracht

De ontwikkeling van innovatieve vormen van jeugdhulp vraagt nieuwe combinaties en competenties. Het regionaal innovatienetwerk jeugd (INJ) is in 2015 opgezet als een samenwerking tussen de gemeenten, zorg en onderwijs en heeft zich ontwikkeld tot een waardevol platform voor innovatie in de regio (zie www.innovatienetwerkjeugd.nl). In de afgelopen jaren is een breed portfolio van innovatief aanbod in de jeugdhulp via het netwerk ontdekt, verkend en ontwikkeld. Daarmee is ook veel kennis en ervaring opgedaan met netwerkinnovatie. Er is een actieve leergemeenschap van initiatiefnemers waarin onder meer een leerlijn sociaal ondernemerschap wordt aangeboden. Succesvolle initiatieven worden gevolgd in hun ontwikkeling en de feitelijke effecten die optreden. De opdracht is om te onderzoeken hoe het innovatienetwerk doelgerichter is in te zetten voor de transformatie-opgaven

6.4.2 Activiteiten

In het kader van de transformatie zijn deze assets van het innovatienetwerk jeugd gericht en breder in te zetten als ze nadrukkelijker worden verbonden aan de vraagstukken en programmaonderdelen.

Het voornemen is om nader te verkennen of het proces van innovatieve jeugdhulp explicieter gemaakt kan worden, als standaard werkwijze in de programma-aanpak toe te passen is en gebruik te maken van de infrastructuur, instrumenten en netwerk van het INJ.

6.4.3 Te betrekken partners

Gemeenten in de regio, ondernemers in welzijn, onderwijs zorg etc., jeugdhulpaanbieders, Midpoint.

6.4.4 Resultaten

Structurele ontwikkeling en landing van waardevol nieuw jeugdhulpaanbod.

6.5 Regionale actielijn 3: Onderzoek en validatie

6.5.1 Opdracht

Door alle programmaonderdelen heen zit een grote behoefte aan wetenschappelijk onderbouwde (voor-)kennis en validatie van aannames. Het transformatie proces gaat immers gepaard met ingrijpende keuzes en (dus) besluiten om nieuwe dingen te doen, maar ook om te stoppen met wat niet rendeert. Naast de regionale beleidsmonitor willen we in deze actielijn meer specifieke onderzoeksopdrachten uitvoeren met partners in de regio. In de academische werkplaats Jeugd participeren veel (boven-) regionale partijen uit de wetenschap, beleid en praktijk. Deze werkplaats is daarmee een platform voor kennisontwikkeling, -deling en -verspreiding.

6.5.2 Activiteiten

De leereffecten uit de programmaonderdelen vertalen we samen met de Academische Werkplaats naar concrete veranderdoelen die we zullen opnemen in onze inkoop, bij de werkwijze van de toegang en doorgeleiding, zullen implementeren in het welzijnswerk en de jeugdhulp. De beleidsmonitor die is ontwikkeld ten behoeve van de Koers Samen met de jeugd helpt ons daarbij. De Academische Werkplaats Jeugd ondersteunt ons door onderzoek en advies. Op terreinen waar landelijke kennisinstituten geen onderzoek doen of hebben gedaan zal de Werkplaats ons ondersteunen.

Op basis van de voorgaande programma-onderdelen zoeken we naar een bijdrage van **wetenschappelijk onderzoek** op de volgende onderwerpen:

- Methodiek die bruikbaar is om één gezin, één plan en één aanpak vorm te geven zodat vraagverheldering verbeterd wordt maar ook andere aanbieders in de keten aansluiten bij de methodiek;
- Effectieve sociale interventie strategieën;
- Echt zien – hoe kunnen kinderen en hun ouders zelfregie nemen op het ondersteuningsplan;
- Regionale monitoring op POH-J-GGZ en de 4 aanbevolen scenario's;
- Levert verbeterde ketensamenwerking wijkteams -huisarts en onderwijs daadwerkelijk minder verwijzingen op naar de J-GGZ?;
- Op de totale programmalijn Wonen doe je Thuis naar effectiviteit, klanttevredenheid, voorkomen zwaardere problematiek en uiteindelijke al dan niet besparingen.

6.5.3 Te betrekken partners

Deelnemers in de Academische Werkplaats Jeugd

6.5.4 Resultaten

Deze onderzoeken leveren, samen met al bestaande beleidsmonitor, ook de gegevens om verschillende businesscases te maken. Zo maken we een krachtige beweging in de transformatie en combineren we deze met effectieve en efficiënte aansturing.

6.6 Regionale actielijn 4: Bovenregionale samenwerking

6.6.1 Opdracht

De samenwerkende Brabantse regio's hebben overleg gevoerd over de gezamenlijke speerpunten en gedeelde ambities en hebben de intentie om in de vorm van een academische werkplaats de volgende thema's met elkaar uit te werken. Het doel is het verdiepen en verbijzonderen door focus aan te brengen en daarmee gezamenlijk flinke stappen te zetten in de transformatie.

6.6.2 Activiteiten

De volgende thema's willen we in samenwerking met elkaar nader uitwerken:

- Optimaliseren van de keten Gecertificeerde Instellingen – Jeugdbescherming en Veilig Thuis zodanig dat het uitgangspunt 'Wonen doe je Thuis' werkelijkheid wordt.
- De Taskforce kindermishandeling combineren met extra stappen zodat Kindermishandeling wordt voorkomen
- Retrospectief onderzoek naar casuïstiek om in de gehele keten te leren van ervaringen.

Deze thema's vinden wij van belang omdat er vaak sprake is van complexe problematiek in de omgeving waar het kind woont en leeft. Daarbij komen de thema's thuis wonen, toegang tot de zorg en veiligheid in alle gevallen aan de orde

Om het vliegwiel aan te zwengelen en een Brabantse leercirkel (*methodiek Klantreizen voor het inbrengen van het cliëntperspectief?*) te kunnen inrichten zullen we een Academische Werkplaats betrekken.

6.6.3 Te betrekken partners

De Brabantse Jeugdregio's

6.6.4 Resultaten

We stellen ons voor per thema de projectplannen bij elkaar te brengen, deze onderling ter beschikking te stellen en lessen uit de praktijk met elkaar te delen zodat niet ieder voor zich het wiel hoeft uit te vinden.

6.7 Monitor Investeren in Vakmanschap

In de regionale beleidsmonitor zijn de volgende indicatoren opgenomen om vakmanschap te volgen:

- Verhouding tijd dat professionals besteden aan ouders/jeugdigen en aan administratieve taken.
- Mate waarin professionals en niet professionals kindgericht samenwerken en elkaar weten te vinden.
- % cliënten dat tevreden is over de samenwerking tussen professionals onderling.
- Door professionals ervaren mogelijkheden voor het tijdig bieden van passende zorg.
- Het moment van signaleren risicosignalen en handelen daarnaar door professionals.

- % ouders/ jeugdigen dat aangeeft dat beslissingen over de hulp samen met hen worden genomen.
- Mate waarin hulpverleningsplannen zijn opgesteld samen met de ouders/ jeugdigen.
- % cliënten dat aangeeft dat er één iemand (een vast contactpersoon) is waar hij/zij terecht kan voor vragen of opmerkingen over de hulp.
- Mate waarin er sprake is van een effectieve netwerkaanpak bij crisissituaties.
- De mate waarin de omgeving (professionals, semi professionals en netwerk) weten waar ze terecht kunnen en wat ze kunnen doen.

6.8 Middelen

Actielijn 1: Ruimte voor de professional	• Competentiebepaling en – ontwikkeling • Deskundigheidsbevordering
Actielijn 2: Netwerkinnoveren en samenwerken	• Onderzoek naar de uitbreiding van de dienstverlening regionaal innovatienetwerk
Actielijn 3: Onderzoek en validatie	• Bijdrage in de uitvoering van onderzoek en het maken van businesscase.
Actielijn 4: Brabantse Leercirkel	• Projecten faciliteren

7 Financiële paragraaf

7.1 Middelen

Na de toekenning van deze aanvraag krijgen we als Regio Hart van Brabant drie jaar achtereenvolgens (2018-2019-2020) € 932.000,- uitgekeerd. Deze uitkering wordt gedaan aan de grootste gemeente van de Regio, tenzij anders in de aanvraag wordt aangegeven. Dit is in deze aanvraag niet het geval.

De middelen die we aanvragen zetten we in voor de uitvoering van de programmalijnen, zoals in deze aanvraag zijn uitgewerkt. Deze financiën vormen een aanvulling op de regionale en lokale project- en innovatiemiddelen en worden daarom apart gehouden.